

Aquest artista és un home senzill i treballador, gens donat a la galeria, que ha practicat diverses disciplines artístiques, especialment l'escultura, que de fet ha estat la seva professió. Josep Traité i Compte va néixer a Olot el 1935, i en aquesta ciutat ha desenvolupat la seva activitat prolífica, tant en el modelatge de figures com en formats bidimensionals. La representació de la figura humana ha estat el seu tema preferit. Continua en plena activitat creativa, ara ja allunyada dels encàrrecs empresarials.

Josep Traité, l'escultor del moviment

JOAN SALA > TEXT I FOTOS

HI HA CIRCUMSTÀNCIES FAMILIARS QUE afavoreixen que els joves de la família tinguin unes determinades inclinacions. És el cas de Josep, fill de l'escultor Manuel Traité. De ben petit havia vist el seu pare modelar multitud de figures, i es va trobar, quasi sense adonar-se'n, amb el fang a la mà. El seu pare era l'escultor d'El Arte Cristiano, i residia en el mateix edifici de l'empresa -on va néixer Josep-. Evoca que quan era molt menut, als 5 o 6 anys, anava als tallers, al costat del pare, a «fer oques i xais», les figures que, amb poques pretensions estètiques, omplen els pessebres de moltes cases, juntament amb altres figures bíbliques.

Modelar ja se li donava d'allò més bé des de molt petit. Així que els pares, veient les seves aptituds, el van apuntar a l'Escola de Belles Arts d'Olot als deu anys, l'edat mínima per ingressar-

hi en aquells moments. En el centre va despuntar com un bon dibuixant. De fet Josep Traité és un gran dibuixant. Ja recorda que, quan anava a l'escola primària, on ja eren conegudes les seves habilitats, el feien anar de classe en classe a dibuixar a les diferents pissarres els passatges de l'Evangelí, que servien de model als altres alumnes.

Reconeix que el dibuix és bàsic en qualsevol activitat artística, i de manera especial per a un escultor, per la visió múltiple que tenen les formes tridimensionals.

Quan va haver d'anar a treballar, el seu pare va procurar que no entrés en un taller de sants, i el va encaminar primerament cap a una altra professió, que ell va deixar aviat, ja que no li interessava en absolut. El pare no volia tenir-lo al costat, a El Arte Cristiano, però tot i això hi va entrar als setze anys, i

L'avi explicant rondalles.
Terracota policromada,
45 x 30 x 34 cm.

no n'ha sortit fins a la seva jubilació. Ha estat l'escultor de l'empresa, responsabilitat que ja havia tingut el seu progenitor –les vides d'ambdós tenen molts punts en comú–, i hi ha exercit diferents càrrecs al llarg dels anys, fins a arribar a la gerència.

Durant els seus primers anys de vida laboral Josep Traité va fer sobretot figures de pessebre, moltes vegades una feina compartida amb el pare, que les modelava, i ell i la seva germana les retocaven i policromaven. Així va reprendre aquella activitat iniciada en la infància.

En tornar del servei militar va adquirir més responsabilitats i va rebre uns primers encàrrecs interessants. Els anys següents la seva feina va agafar més volada, ja que van començar a encomanar-li imatges religioses, algunes de grans dimensions –de mida natural o superior–, tasca que va continuar realitzant fins a la jubilació, compaginant-la amb la gerència.

> *Una bona part de la seva obra correspon a imatges relacionades amb el culte catòlic*

Traité ha fet talla poques vegades. Diu que li agrada la immediatesa, veure en pocs moments les formes, i aquesta sensació la percep en el fang, la seva tècnica preferida; en canvi, fent anar l'escarpra i el martell tot és molt més lent. En aquest mateix gust per la immediatesa s'ha d'emmarcar la seva pràctica de l'aquarel·la, la qual, comenta, és molt més ràpida que l'oli, tècnica que també ha emprat algunes vegades, però que no conrea tant perquè la pintura costa molt més d'assecar, la qual cosa n'alenteix la realització.

No ha fet monuments per a la via pública ni té gaires obres a l'exterior. Una bona part de la seva obra escultòrica correspon a imatges relacionades amb el culte catòlic, valorades per apartar-se dels estereotips carrinclons –té en l'estudi una fotografia on se'l veu a ell i a la seva esposa lliurant un pessebre a Joan Pau II, una mostra de la valoració que en van fer les autoritats vaticanes–, però també ha realitzat altres encàrrecs, com per exemple el nas del *Rostre de Mae West utilitzat com a apartament*, la instal·lació del Teatre-Museu Dalí de Figueres. Ha modelat relleus i busts, tot i que no són la seva especialitat, un dels quals era un cap d'un *amiguè* de Gala, que després Dalí va decorar amb els seus dibuixos onírics i va signar. També ha fet el *Gat de sant Miquel* i els *Gegants de L'Art Cristià*, de la faràndula olotina, ha dissenyat logotips i fullets publicitaris per a diverses empreses i ha il·lustrat llibres. Ha practicat activament diverses branques de la representació plàstica.

Adoració dels pastors.
Terracota policromada, 45 x 20 x 24 cm.

Els grups escultòrics

Conserva uns magnífics apunts del seu pas per la població de Tetuan, on el van destinar a fer la mili. S'hi representen escenes de la vida dels seus habitants, amb les seves indumentàries típiques, i s'hi aprecia la facilitat de Traité per al dibuix i la captació del moviment. Aquests dibuixos, fets a final dels anys cinquanta, plens de vida, són el preludi de les composicions que ha dut a terme els anys posteriors, tant bidimensionals com en volum.

Li agrada anar a dibuixar a l'exterior, sobretot la figura humana, que ha estat la seva temàtica preferida. Se'l pot veure sovint amb un llapis i un paper en el mercat, preferentment on hi ha les pageses que porten a vendre els seus productes, però també en altres manifestacions populars que tinguin el regust de la terra i les seves tradicions. Els seus dibuixos reproduïen dones amb l'actitud d'agafar uns enci-

> Representar el moviment l'ha convertit en una persona reconeguda en la professió, ja que els seus personatges modelats sembla que tinguin vida

ams, o de pagar la compra, o gent caminant amb el paraigua obert i el vent que els empeny, o un infant que fa els primers passos tot fent tentines, o parelles ballant sardanes en un aplec. Quan dibuixa i pinta amb aquarel·la sol ser espontani, amb traços contundents i una textura vigorosa. Les seves figures modelades sempre són anatò-

micament molt correctes, amb detalls exquisits de les mans, de les particularitats dels rostres, dels plecs de la roba, dels entorns. Cuida molt tots els elements, però sobretot aconseguir donar-los la sensació de moviment.

Havia fet composicions amb grups de figures des dels anys setanta, però va ser en la dècada següent que va emprendre el modelatge d'escenes de temes nadalencs, tot recuperant la seva antiga aptitud per les figures de pessebre, però ara amb un marcat caràcter personal. I també ha fet multitud de grups amb evocacions tradicionals de la vida de pagès de centúries enrere: ha modelat pastors adorant -figures inspirades en la gent que veia a la comarca-, matances del porc, escenes de pastors, costums populars... Una bona part d'aquestes composicions estan exposades a l'Espluga de Francolí, al Museu de la Vida Rural, on hi ha la Sala Josep Traité, amb un centenar de

Venedores.
Aquarel·la sobre paper, 45 x 32 cm.

grups de l'artista esculpits en terracota policromada. Altres museus també mostren diorames de l'escultor, alguns de grans dimensions, com els d'Arcos de la Frontera. Segurament és molt més valorat fora de casa que a dins, ja que és dona el fet paradoxal que no té cap grup escultòric seu en els museus olotins, ni en el dels Sants, ubicat on ha treballat tota la vida.

La representació del moviment és la característica de la seva obra que l'ha convertit en una persona reconeguda en la professió, ja que els seus personatges modelats sembla que tinguin vida. Són instantànies que observava detingudament i tot seguit plasma

> No és freqüent entre els escultors l'interès que s'observa en *Traité per l'ús del color, tant en la policromia de figures modelades com en les seves aquarel·les*

en fang cuit i policromat amb pintures a l'oli, una tècnica amb la qual aconseguieix un resultat molt reeixit.

Tot i que es considera sobretot escultor, té també una bona producció en tècniques bidimensionals, amb les quals ha representat moltes figures humanes, i també paisatges dels entorns olotins, encara que defuig els temes tradicionals com els entorns arcàdics de la olotina font Moixina. No és freqüent entre els escultors aquest interès que s'observa en *Traité per l'ús del color*, tant en la policromia de les figures modelades com en les seves aquarel·les, pintades amb grans pinzellades i amb una manifesta espontaneïtat. És un escultor que a més dibuixa i pinta.

Joan Sala i Plana